

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 14/12/2018

Adam Bodnar

IX.517.384.2018.JP

**Pan
Bartłomiej Łukasz Chmielowiec
Rzecznik Praw Pacjenta**

ul. Młynarska 46
01-171 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku

W związku z wciąż napływającymi do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich niepokojącymi sygnałami dotyczącymi pacjentów Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym w Gostyninie (dalej: KOZZD lub Ośrodek), pragnę przedstawić Panu Rzecznikowi uwagi dotyczące funkcjonowania instytucji Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w tym Ośrodku.

Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta, pan Grzegorz Błażewicz, w odpowiedzi z dnia 6 lipca 2018 r. na wystąpienie Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich, pani dr Hanny Machińskiej (IX.517.1702.2017), poinformował o przeniesieniu dotychczasowego Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, pani Magdaleny Głowackiej-Ludwiczak, z KOZZD do Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego, znajdującego się w tej samej miejscowości.

Jako przyczynę przeniesienia Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego podano „zintensyfikowaną działalność Rzecznika Praw Obywatelskich w stosunku do pacjentów KOZZD” oraz priorytety Rzecznika Praw Pacjenta, którymi są w szczególności działania na rzecz dzieci, młodzieży i seniorów.

Jestem przekonany, że podjęta decyzja kadrowa wynikała z wnikliwej analizy bieżących potrzeb pacjentów Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie. Zaniepokojenie budzi natomiast uzasadnianie tej decyzji działaniami podejmowanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach jego ustawowych kompetencji.

Przede wszystkim należy jednak zauważyć, że wynikające ze wspomnianej decyzji pozbawienie pacjentów KOZZD możliwości osobistego zwrócenia się do Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi przepisami. Pacjenci Ośrodka mogą wprawdzie korzystać z pomocy Rzecznika Praw Pacjenta, zwracając się drogą korespondencyjną ze swoimi skargami i wnioskami, a także uzyskać wsparcie dzwoniąc na ogólnokrajową bezpłatną infolinię Rzecznika Praw Pacjenta, jednak nie zapewnia im to pełnej realizacji przysługujących im praw. Trzeba bowiem wskazać, że pacjentom KOZZD, podobnie jak i pacjentom szpitali psychiatrycznych przysługuje, wynikające z ustawy, prawo do korzystania z pomocy Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego.

Przepis art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r., poz. 24 z późn. zm.) stanowi, że do ochrony praw osób stwarzających zagrożenie umieszczonych w Ośrodku stosuje się odpowiednio art. 10b, art. 43 i art. 44 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. 2018, poz. 1878). Z brzmienia art. 10b tej ustawy wynika natomiast, że ochrona praw osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpital psychiatryczny, należy do zadań Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego.

Przepis art. 10 b ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego określa, iż do zadań Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego należy w szczególności pomoc w dochodzeniu przez pacjentów praw w sprawach związanych z przyjęciem, leczeniem, warunkami pobytu i wypisaniem ze szpitala psychiatrycznego, wyjaśnianie ustnych i pisemnych skarg pacjentów, współpraca z ich rodzinami, przedstawicielami ustawowymi, czy też opiekunami prawnymi lub faktycznymi, a także działania edukacyjno-informacyjne w zakresie przysługujących im praw pacjenta. Stosownie zaś do treści art. 10 b ust. 5 omawianej ustawy, kierownik podmiotu leczniczego zapewnia Rzecznikowi Praw Pacjenta

Szpitala Psychiatrycznego warunki do wykonywania jego zadań, w szczególności umożliwiają przyjmowanie przez Rzecznika ustnych i pisemnych skarg dotyczących naruszania praw pacjentów, a także udostępnia pomieszczenia przeznaczone do odbywania spotkań z pacjentami, ich przedstawicielami ustawowymi, czy też opiekunami prawnymi lub faktycznymi.

Dodatkowo warto przypomnieć treść art. 29 ust. 3 ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, który stanowi, że nie można odmówić ani cofnąć zgody na kontakt z przedstawicielem ustawowym, ustanowionym pełnomocnikiem, Rzecznikiem Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego ani Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

W wystąpieniu z dnia 31 lipca 2018 r., skierowanym do Ministra Zdrowia (IX.517.1702.2017), zwróciłem uwagę na napiętą atmosferę panującą pomiędzy pacjentami a pracownikami KOZZD. O tym, że problem ten nadal jest aktualny, świadczą chociażby informacje przekazywane we wnioskach kierowanych przez niektórych pacjentów Ośrodka oraz ich rodziny do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. W ostatnim czasie jeden z pacjentów powiadomił o podjętym w obronie swych praw proteście głodowym. Wniosek skierowała do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich również siostra tego pacjenta, prosząc o interwencję ze względu na obawy o dalsze losy swojego brata.

Ponadto, kwestia trudnych warunków pracy pracowników KOZZD, wynikających z postaw prezentowanych przez pacjentów, którzy domagają się respektowania ich konstytucyjnych i konwencyjnych praw, została poruszona przez Dyrektora KOZZD, dr. n. med. Ryszarda Wardeńskiego, podczas ogólnopolskiej konferencji pt. „Praktyczne problemy stosowania ustawy o postępowaniu wobec osób zaburzonych psychicznie stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób”, zorganizowanej w dniu 8 listopada 2018 r. w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.

Pragnę podkreślić z całą mocą, że wszelkie działania Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie KOZZD prowadzone są z zachowaniem obiektywizmu i mają na celu jedynie poprawę standardów ochrony praw pacjentów tego Ośrodka, a w konsekwencji zapewnienie podmiotowego, a nie przedmiotowego ich traktowania. Postulaty zmian systemowych nie

zastąpią jednakże obecności na miejscu, nawet raz na jakiś czas, Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2179), zwracam się do Pana Rzecznika z apelem o jak najszybsze przywrócenie funkcji Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego na terenie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym, w określonych, regularnych odstępach czasowych, uwzględniając potrzeby pacjentów tego Ośrodka.

Z wyrazami szacunku
(podpis na oryginale)